Установа адукацыі “Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры і мастацтваў”

Факультэт музычнага мастацтва

Кафедра духавой музыкі

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

АСНОВЫ ПРАДЮСЭРСТВА Ў СФЕРЫ МУЗЫЧНАГА МАСТАЦТВА

вучэбная праграма для вышэйшых навучальных устаноў
па спецыяльнасці 1-16 01 06 Духавыя інструменты (*па напрамках*)
напрамку спецыяльнасці 1-16 01 06 11 Духавыя інструменты (*народныя*)

Мінск 2012

Складальнік:

А.Л.Карацееў, кандыдат мастацтвазнаўства, прафесар кафедры духавой музыкі ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры і мастацтваў”

Рэкамендавана да зацвярджэння ў якасці вучэбнай:

кафедрай духавой музыкі установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры і мастацтваў” (пратакол № 1 ад 20.09.2012 г.);

Саветам факультэта музычнага мастацтва установы адукацыі “Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры і мастацтваў” (пратакол № 1 ад 24.09.2012 г.);

Адказны за выпуск: **А.Л.Карацееў**

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Дысцыпліна “Асновы прадзюсерскай дзейнасці ў сферы музычнага мастацтва” – прафілюючы вучэбны курс для студэнтаў спецыяльнасці 1-16 01 06 Духавыя інструменты (*па напрамках*) напрамку спецыяльнасці 1-16 01 06 11 Духавыя інструменты (*народныя*) факультэта музычнага мастацтва.

Курс з’яўляецца састаўной часткай вучэбна-выхаваўчага працэса пападрыхтоўке спецыялістаў народна-ідухавога выканальніцтва ў сферы духавога мастацтва і народна-інструментальнайтворчасці.

Развіццё музычнай індустрыі з сучасных умовах развіцця культуры выклікае неабходнасць удасканальваць розныя віды прадпрымальніцкай дзейнасці, сярод якіх найбольшую актуальнасць набывае прадзюсерства. Сучасная музычная індустрыя развіваецца вельмі дынамічна, і таму назіраецца ўсё большая дыферэнцыяцыя ў падрыхтоўцы спецыялістаў, зарыентаваных на самастойную прадпрымальніцкую дзейнасць па рэалізацыі музычных праектаў, укараненні новых музычных тэхналогій. З'яўленне прафесій арт-менеджэра, прадзюсера, прамоўтара, канцэртнага агента – гэта адказ на патрэбнасці сучаснай музычнай індустрыі.

Развіццё музычнай індустрыі не ўяўляецца магчымым без комплексу прадзюсерскіх задач, практычнае вырашэнне якіх патрабуе спецыяльнай падрыхтоўкі высокакваліфікаваных кадраў у адпаведнасці з сучаснымі адукацыйнымі стандартамі і згодна з патрабаваннямі прафесійнай дзейнасці ў галіне культуры і мастацтваў.

Праграма курса разлічана на кваліфікаваную падрыхтоўку студэнтаў спецыяльнасці 1-16 01 06 Духавыя інструменты (*па напрамках*) напрамку спецыяльнасці 1-16 01 06 11 Духавыя інструменты (*народныя*) факультэта музычнага мастацтва як не толькі прафесійных выканаўцаў на народных духавыхмузычных інструментах, але і спецыялістаў, якія здольны вырашаць складаныя пытанні па арганізацыі канцэртна-гастрольнай дзейнасці мастацткіх калектываў у якасці прадзюсераў. Курс накіраваны на

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

фарміраванне ў студэнтаў неабходных уменняў і навыкаў арт-менеджэрскай дзейнасці ў сферы музычнай індустрыі, рыхтуе іх да самастойнай прафесійнай дзейнасці па забеспячэнні функцыянавання абавязкаў па арганізацыі канцэртна-гастрольнай дзейнасці музычных мастацкіх калектываў і асобных выканаўцаў, а таксама па рэалізацыі сацыязначных музычных праектаў для розных катэгорый насельніцтва.

Засваенне курса забяспечвае студэнтаў ведамі аб заканамернасцях функцыянавання музычнага мастацтва ў грамадстве, аб сучасным стане і кірунках развіцця музычнай індустрыі, прынцыпах і механізмах прадпрымальніцкай дзейнасці ў сферы музычнай індустрыі, замацоўвае у студэнтаў інтарэс да розных відаў і жанраў музычнага мастацтва.

Мэта курса – засваенне студэнтамі тэарэтычных і практычных асноў прадпрымальніцкай дзейнасці ў сферы музычнай індустрыі, авалоданне тэхналогіямі прадзюсерскай дзейнасці і навыкамі рэалізацыі асабістых музычных праектаў.

Задачы курса:

– засваенне студэнтамі тэорыі і практыкі арт-менеджменту;

– разуменне сучасных культуратворчых і арганізацыйна-эканамічных працэсаў у сферы музычнай індустрыі;

– азнаямленне з практыкай культурнага менеджменту і вопытам прадпрымальніцкай дзейнасці ў галіне музычнай індустрыі;

– фарміраванне ў студэнтаў навыкаў распрацоўкі аўтарскіх музычных праектаў і рэалізацыі пэўных прадзюсерскіх тэхналогій у практычнай дзейнасці.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ТЭМАТЫЧНЫ ПЛАН КУРСА

“АСНОВЫ ПРАДЮСЭРСТВА Ў СФЕРЫ МУЗЫЧНАГА МАСТАЦТВА”

(лекцыйныя і семінарскія заняткі)

для студэнтаў факультэта музычнага мастацтва ўстановы адукацыі “Беларускі дзяржаўны універсітэт культуры і мастацтваў” па спецыяльнасці **1-16 01 06 Духавыя інструменты (*па напрамках*)** напрамку спецыяльнасці **1-16 01 06 11 Духавыя інструменты (*народныя*)**

№ п/п	НАЗВА ТЭМЫ	Колькасць аўдыторных гадзін		
		усяго	лекцыі	семінары
	Раздзел І. ***Народныя духавыя і сучасныя духавыя і ударныя аркестравыя інструменты ў працэсе прадпрымальніцкай дзейнасці ў сферы музычнага мастацтва***			
1.	Уводзіны. Мэта, змест, задачы курса і яго месца ў падрыхтоўцы выканаўцаў на беларускіх народных духавых інструментах	2	1	1
2.	Асноўныя этапы гістарыі прадпрымальніцкай дзейнасці ў сферы музычнай культуры	2	1	1
	Раздзел ІІ. ***Тэарэтычныя аспекты прадюсэрства ў сферы музычнага мастацтва***			
3.	Функцыянальныя асаблівасці дзейнасці прадзюсера як арганізатара і кіраўніка музычнага праекта	2	1	1
4.	Кампетэнтнасная мадэль прадзюсера	1	1	1
	Раздзел ІІІ. ***Асаблівасці практычнай накіраванасці прадзюсера сферы музычнага мастацтва***			
5.	Асновы рэжысуры і прадзюсіравання музычных праэктаў з улікам творчай дзейнасці выканаўцаў на народных духавых і сучасных духавых і ударныях	4	2	2

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

	аркестравых інструментах			
6.	Асновы прадзюсерства ў канцэртна-гастрольнай сферы з улікам творчай дзейнасці выканаўцаў на народных духавых і сучасных духавых і ударныях аркестравых інструментах	4	2	2
7.	Асновы рэжысуры і прадзюсіравання музычных відэакліпаў з удзелам выканаўцаў на народных духавых і сучасных духавых і ударныях аркестравых інструментах	4	2	2
	УСЯГО	**20**	**10**	**10**

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ІНФАРМАЦЫЙНАЯ ЧАСТКА

<u>*МЕТАДЫЧНЫЯ УКАЗАННІ*</u>
ПА ВЫКАНАННЮ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ
студэнтаў па дысцыпліне “АСНОВЫ ПРАДЮСЭРСТВА Ў СФЕРЫ МУЗЫЧНАГА МАСТАЦТВА”(лекцыйныя і семінарскія заняткі)

Падчас падрыхтоўкі матэрыялаў па вывучэнню дысцыпліны “Асновы прадюсэрства ў сферы музычнага мастацтва”(лекцыйныя і семінарскія заняткі) студэнт павінен улічваць наступныя патрабаванні:

I. Дзеля выканання таго ці іншага аб’ёму заданняў па адпаведнаму пытанню курса <u>запланаваць пералік асноўных пытанняў</u>:

– прагляд відэаматэрыялаў аб фестывальных мерапрыемствах і канцэртнай дзейнасці ў сферы музычнай індустрыі;

– наведванне канцэртных мерапрыемстваў з удзелам музычных калектываў і асобных выканаўцаў;

– культуралагічны аналіз музычных праектаў беларускага і расійскага тэлебачання;

– кантэнт-аналіз артыкулаў з друкаваных сродкаў масавай інфармацыі па праблемах прадзюсерскай дзейнасці ў сферы музычнай індустрыі.

II. З мэтай вывучэння сучасных тэхналогій арганізацыі прадпрымальніцкай дзейнасці ў сферы музычнай індустрыі, у тым ліку і выканаўцаў на народных духавых і духавых, ударных аркестравых інструментаў, самастойна <u>падрыхтаваць</u> неабходныя праэкты, фанаграмы музычных запісаў і адпаведны відэа-матэрыялы для плануемага мерапрыемства.

III. З мэтай атрымання неабходных музычна-тэарэтычных, гістарычных ведаў па арганізацыі прадпрымальніцкай дзейнасці ў сферы музычнай індустры <u>звяртацца да вывучэння адпаведных матэрыялаў, якія адлюстраваны ў спецыяльных выданнях</u>.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ПЫТАННІ ДЛЯ САМАПАДРЫХТОЎКІ СТУДЭНТАЎ
па дысцыпліне “Асновы прадюсэрства ў сферы музычнага мастацтва”(лекцыйныя і семінарскія заняткі)

1. Шоу-бізнес як сацыякультурная з’ява ХХ ст.
2. Асноўныя задачы арт-менеджменту.
3. Асноўныя тэндэнцыі развіцця музычнай культуры на мяжы ХХ–ХХІ стст.
4. Роля СМІ ў рэалізацыі музычных шоу-праектаў.
5. Дынаміка змяненняў музычных інтарэсаў і патрэбнасцей аўдыторыі.
6. Ацэнка эфектыўнасці рэкламы ў музычным шоу-бізнесе.
7. Тэхналогіі стварэння іміджу выканаўцаў.
8. Жыццёвы цыкл існавання музычнага тавару. Спажывец і рынак музычнага тавару.
9. Прадзюсерства як від прадпрымальніцкай дзейнасці ў сферы мастацтва.
10. Асаблівасці бізнес-плана па стварэнні музычнага праекта.
11. Прадзюсер як арт-менеджэр праекта ў сферы мастацтва.
12. Музычны праект як фармат прадзюсерскай дзейнасці.
13. Механізмы ўзаемадзеяння прадзюсера з фундатарамі і мецэнатамі.
14. Характарыстыка асноўных этапаў стварэння прадзюсерскага праекта.
15. Фазы маркетынгавай падрыхтоўкі музычных праектаў.
16. Алгарытмы распрацоўкі канцэпцыі музычнага праекта.
17. Камп’ютэрныя тэхналогіі і музычная індустрыя.
18. Характарыстыка ўдзельнікаў і партнёраў прадзюсерскага праекта ў сферы музычнай індустрыі.
19. Матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне вытворчасці музычных праектаў.
20. Структура дзейнасці канцэртных агенцтваў. Прамоўшн канцэртных праектаў.
21. Канкурэнцыя на рынку музычных тэхналогій і тэхнічных паслуг для сферы шоу-бізнесу.
22. Функцыі прадзюсера па рэалізацыі канцэртна-гастрольных праектаў.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

23. Асаблівасці рэалізацыі музычных аўдыёпраектаў.
24. Асобасныя якасці і здольнасці прадзюсера.
25. Роля відэакліпа ў развіцці музычнай індустрыі.
26. Асноўныя функцыі прадзюсерскай дзейнасці ў сферы музычнай індустрыі.
27. Прадзюсер як арганізатар і кіраўнік музычнага праекта.
28. Радыё ў структуры музычнай індустрыі. Паняцце "фарматнае" радыё. Рэкламадаўцы і фармат FM-станцый.
29. Тэлебачанне ў структуры музычнай індустрыі. Музычна-забаўляльная тэлеіндустрыя.
30. Асноўныя віды фінансавай падтрымкі музычнага праекта: крэдытаванне, інвесціраванне і спонсарства.
31. Арганізацыйна-прававое забеспячэнне канцэртна-гастрольнай дзейнасці.
32. Аўтарскае права ў шоу-бізнесе: сутнасць і шляхі абароны.
33. Музычны бізнес як сектар сусветнай эканомікі.
34. Роля рэкламы ў рэалізацыі музычных шоу-праектаў.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

ВЫКАРЫСТАННЕ ТЭХНІЧНЫХ СРОДКАЎ
па дысцыпліне "Асновы прадюсэрства ў сферы музычнага мастацтва"
(лекцыйныя і семінарскія заняткі)

У працэсе вывучэння курса “Вывучэнне духавых аркестравых інструментаў ” (лекцыйныя і індывідуальныя заняткі) выкарыстоўваюцца наступныя матэрыялы:

1) музычныя фанаграмы з аўдыязапісамі гучання розных духавых аркестравых інструментаў (камерна-інструментальная выканальніцтва; у складзе ансамбляў і аркестраў духавых, ударных музычных інструментаў);

2) музычныя фрагменты з запісамі гучання розных духавых аркестравых інструментаў на CD (The Essential Steven Mead – Euphonium. QPRL 095D, 1998 Polyphonic Reproductions Ltd. 77-79 Dudden Hill Lane, London NW10 1BD, total time: 73,26; ORATION Steven Mead – Euphonium. QPRL 209D, Polyphonic Reproductions Ltd. PO Box 19292, London NW10 9WP, England, total time: 73,28; B medium, ODDCD42, C & R Warner/Chappell Music Norway 2000, total time: 71,38; Demo-CD Eine Broschure mit verkleinerten Direktions-stimmen informiert uber diese und weitere meiner Kompositionen und Bearbeitungen. Musikverlag Bruno Sulzbacher A-4582, total time: 78,58; CD «Образцовый детский духовой оркестр Поречской детской музыкальной школы», 2006, агульнае гучанне: 39,37);

3) відэафільм “Musik in Bewegung. Europas blaskapellen im Steirischen Schilcherland” (ORF-Steiermark, Marburgerstr. 20-8042 Graz. Sendug von 2. Juli 2000; агульнае гучанне 60 хвілін);

4) записы замежных відэафільмаў аб канцэртна-відовіщных формах духавога мастацтва з выкарыстаннем мажарэтак.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

СПІС ЛІТАРАТУРЫ ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ
“Асновы прадюсэрства ў сферы музычнага мастацтва”
(лекцыйныя і семінарскія заняткі)

1. Асноўная літаратура

1. Азбука фандрайзинга // ART-менеджер: журнал для профессионалов. – М.: Холдинговая компания "Блиц-Информ", 2002. – № 1– С. 18–23; № 2 . – С. 18–20.

2. Бабкова, С. Артисты и продюсеры: сотрудничество или конфликт? / С.Бабкова // ART-менеджер: журнал для профессионалов. – М.: Холдинговая компания "Блиц-Информ", 2002. – № 3. – С. 7–10.

3. Государство и менеджер культуры: перспективы взаимоотношений // ART-менеджер: журнал для профессионалов. – М.: Бакинвест, 2003. – № 2 (5). – С. 19–22.

4. Драгичевич-Шешич, М. Маркетинг организаций культуры / М.Драгичевич-Шешич // ART–менеджер: журнал для профессионалов. – М.: Холдинговая компания "Блиц-Информ", 2002. – № 1. – С. 27–28.

5. Жданова, Е.И. Управление и экономика в шоу-бизнесе: учеб.пособие / Е.И.Жданова, С.В.Иванов, Н.В.Кротова. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 176 с.

6. Инфраструктура и технология зарубежных СМИ: метод. пособие для студентов вузов / сост. Е.И. Кононова. – Мн.: БГУ, 2001. – 48 с.

7. Какой быть ассоциации менеджеров культуры. Перспективы создания // ART-менеджер: журнал для профессионалов. – М.: Холдинговая компания "Блиц-Информ", 2002. – № 3. – С. 18–23.

8. Колбер, Ф. Арт-менеджмент – наука третьего тысячелетия / Ф.Колбер, И.Эврар // ART-менеджер: журнал для профессионалов. – М.: Холдинговая компания "Блиц-Информ", 2002. – № 3. – С. 3–7.

9. Коновалов, А. Маленькие секреты большого шоу-бизнеса / А.Коновалов. – СПб.: Питер, 2005. – 188 с.

10. Корнеева, С. Как зажигают звезды. Технологии музыкального продюсирования / С.Корнеева. – СПб.: Питер, 2004. – 320 с.

11. Корнеева, С.М. Музыкальный менеджмент: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности “музыкальный менеджмент” / С.М.Корнеева. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – 303 с.

12. Лазука, Б.А. Тэатры і канцэртныя арганізацыі / Б.А.Лазука // Беларуская культура сёння: гадавы агляд (2002). – Мн.: БелДІПК. – С. 39–44.

13. Мазура, В.Я. Стан і тэндэнцыі развіцця сучаснага фестывальнага руху ў галіне музычнага мастацтва Беларусі (па матэрыялах рэспубліканскага друку за 1997–1999 гг. / В.Я.Мазура // Аператыўная інфармацыя па праблемах культуры і мастацтва: навук.-інфарм. зб. – Мн.: Нац. б-ка Беларусі, 1999. – С. 4–23.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

14. Мазура, В.Я. Здабыткі і праблемы сучаснага беларускага эстраднага мастацтва і шляхі развіцця айчыннага шоу-бізнесу (па матэрыялах рэспубліканскага друку за 1999–2001 гг.) / В.Я.Мазура // Аператыўная інфармацыя па праблемах культуры і мастацтва: навук.-інфарм. зб. – Мн.: Нац. б-ка Беларусі, 2002. – Вып. 5.

15. NAPAMA: этический кодекс-менеджера / ART-менеджер: журнал для профессионалов. – М.: Холдинговая Компания "Блиц-Информ", 2002. – № 1. – С. 27–28.

16. Основы продюсерства. Аудиовизуальная сфера: учеб. для вузов / под ред. Г.П.Иванова, П.К.Огурчикова, В.И.Сидоренко. – М.: Юнити-Дана, 2003. –719 с.

17. Положение о порядке организации гастрольной деятельности на территории Республики Беларусь: постановление Совета Министров Республики Беларусь (№ 277) от 28.02.2002 года // Национальный реестр правовых актов РБ. – 2003. – № 107.

18. Почепцов, Г.Г. Профессия: имиджмейкер / Г.Г.Почепцов. – 2-е изд., испр. и доп. – СПб.: Алетейя, 2001. – 256 с.

19. Пригожин, И.И. Политика – вершина шоу-бизнеса / И.И.Пригожин. – М.: Алкигамма, 2001. – 320 с.

20. Прыкладныя правілы правядзення фестываляў у Рэспубліцы Беларусь: пастанова калегіі Міністэрства культуры РБ ад 20 лютага 2003 г. (№ 2).

21. Свірын, І. Беларускі шоу-бізнес:quo vadis? / І.Свірын // Культура. – 2003. – № 30, 26 ліпеня – 1 жніўня. – С. 4.

22. Скараходаў, У.П. Сацыякультурныя працэсы ў народнай мастацкай творчасці / У.П.Скараходаў, І.В.Пыж // Беларуская культура сёння. – Мінск: БелДІПК, 2003. – С. 91–104.

23. Танкус, Ц. Экономические аспекты исполнительского искусства / Ц.Танкус // ART-менеджер: журнал для профессионалов. – М.: Холдинговая компания "Блиц-Информ", 2002. – № 1. – С.7–12.

24. Тульчинский, Г.Л. Технологии менеджмента в сфере культуры / ГЛ.Тульчинский. – СПб.: Санкт-Петербург. гос. академ. культуры, 1996. – 192 с.

25. Хорнби, У. Экономика для менеджеров: учеб.пособие для вузов / У.Хорнби, Б.Гемми, С.Уолл / пер. с англ.; под ред. А.М.Никитина. – М.: ЮНИТИ, 1999.

2. *Дадатковая літаратура*

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

1. *Беляцкая, М.* Белорусский шоу-бизнес / М.Беляцкая // Свободные новости. – 2000. – 24–31 марта.

2. *Богачева, И.Б.* Образовательный стандарт в системе высшего музыкального образования: монография / И.Б.Богачева. – Мн.: БелИПК, 1999. – 78 с. – (информационно-аналитические материалы).

3. *Богомолов, Ю.А.* Курьезы муз: Диалектика продуктивного и репродуктивного в творчестве на радио и ТВ / Ю.А.Богомолов. – М.: Искусство, 1986. – 191 с.

4. *Бондаренко, В.В.* Энциклопедия популярной музыки / В.В.Бондаренко, Ю.В.Дроздов. – Мн.: Экономпресс, 2002. – С. 3–20.

5. *Вартанов, А.С.* Телевизионные зрелища / А.С.Вартанов. – М.: Знание, 1986. – 56 с.

6. *Капустин, Ю.В.* Музыкант ─ исполнитель ─ публика: социол. пробл. современ. концерт. жизни / Ю.В.Капустин. – Л.: Музыка. Ленингр. отд-ние, 1985. –160 с.

7. *Клитин, С.С.* Эстрада: проблемы теории, истории и методики / С.С.Клитин. – Л.: Искусство. Ленингр. отд., 1987. – 191 с.

8. *Клюев, А.С.* О путях развития музыки в XXI веке / А.С.Клюев // Культура III тысячелетия: материалы 5 междунар. семинара в Санкт-Петербурге, 1–2 июня 1998). ─ СПб., 1999. – С. 138–147.

9. *Конен, В.Д.* Третий пласт: новые массовые жанры в музыке XX века / В.Д.Конев; Рос. ин-т искусствознания. – М.: Музыка, 1994. – 160 с.

10. *Культурнае* жыцце рэспублікі: стан, праблемы, тэндэнцыі: стат. агляд тэатр. відовішч. і культ.-асвет. установ сістэмы М-ва культуры РБ / БелІПК. – Мн., 1997–2002 гг.

11. *Макарава, А.* Аб шляхах фарміравання фестывальных традыцый ў самадзейнай мастацкай творчасці / А.Макарава, Л.Сівурава // Веснік БелІПК за 1998. – Мн.: БелІПК, 1999. – С. 107–112.

12. *Максимова, Т.* Музыкальный ринг / Т.Максимова. – М.: Искусство, 1991. – 303 с.

13. *Махлина, С.* Взаимовлияние видов искусств / С.Махлина // Музыка XX века в контексте культуры: учеб. пособие для гуман. вузов / Санкт-Петерб. гос. акад. культуры; ред.-сост. Р.Н.Слонимская. – СПб.: Академия культуры, 1995. – С. 17–22.

14. *Михеева, Н.А.* Менеджмент в социально-культурной сфере: учеб. пособие / Н.А.Михеева, Н.Галенская. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2000. – 170 с.

15. *Музыка* XX века в контексте культуры: учеб. пособие для гуман. вузов / Санкт-Петерб. гос. акад. культуры; ред.-сост. Р.Н.Слонимская. – СПб.: Академия культуры, 1995. – 93 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

16. Музыкальное искусство на рубеже столетий: материалы науч. конф. / науч. ред. Р.И.Сергиенко. – Мн.: Технопринт, 2000. – 113 с.

17. Музыкальный энциклопедический словарь / под ред. Г.Келдыша. – М.: Сов. энциклопедия, 1991. – 672 с.

18. Музыкальный энциклопедический словарь / сост. Н.Барановская; под общ. ред. К.А.Жабинского. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. – 512 с.

19. Статыстычны партрэт культуры Беларусі: агляд тэатр.-відовішч. і культ.-асвет. устаноў сістэмы М-ва культуры РБ / БелДІПК. – Мн., 2003. – С. 66 – 68.

20. Холопова, В.Н. Музыка как вид искусства: учеб.пособие для студ. вузов искусств и культуры / В.Н.Холопова; Моск. гос. консерватория им. П.И.Чайковского. – СПб: Лань, 2000. – 320 с.

21. Цыбин, Ю. Молодежь. Досуг. Музыка / Ю.Цыбин, В.Голубев. – Мн.: Университетское, 1988. – 150 с.

22. Шоу-бизнес Беларуси 97/98: каталог / сост. И.Белявская. – Мн.: Ковчег, 1997. – 147с.

23. Шумская, І. "За беднага гусара замоўце слова", або Неакрэсленае аблічча айчыннага шоу-бізнесу / І.Шумкая // Культура. – 1996. – № 19–20.

24. Яконюк, В.Л. Музыкант. Потребность. Деятельность / В.Л.Яконюк. – Мн.: Бел. акад. музыки, 1993. –147 с.

25. Якупов, А.Н. Музыкальная коммуникация: история, теория, практика управления: автореф. дис. … канд. соц. наук / А.Н.Якупов. – М.: МГУ, 1995. – 20 с.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ